

Uredništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravišтво:
Schillerjeva cesta šte. 3.
Naročnina znaša za **avstro-ogerske** dežele:
celoletno K 25—
polletno K 12-50
četrtletno K 6-30
mesečno K 2-10
Za **Nemčijo:**
celoletno K 28—
za **vse druge de-**
žele i. Ameriko K 30—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas (inserte)** se plačuje od čveterostopne
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Štev. 138.

Telefonska številka 65.

Celje, v pondeljek, dne 21. junija 1909.

Cekovni račun 48.817.

Leto I.

„Straža“ in slovenski odvetniki.*

Ptuj, 16. junija 1909.

Mariborska „Straža“ štajerskim slovenskim odvetnikom ni posebno naklonjena, izvzemši jednega, ki je drž. in deželni poslanec — g. dr. Benkoviča. Vendar je v zadnjem listu od dne 14. junija 1909. št. 69 v uvodniku „Zveza slovenskih odvetnikov, kje si?“ apostrofirala ta od nje prezirani stan, češ naj se pobrine za posamičen, v istini obžalovanja vreden slučaj g. učitelja Hrena na Muti. Ta apel je popolnoma na mestu; toda kaj more Zveza slovenskih odvetnikov za posamezen slučaj kršene jezikovne pravice, nego samo to nepostavnost registrirati in morebiti nadzorstveno pritožbo vložiti, če jo prizadeti učitelj v to pooblasti. Nadzorstvene pritožbe že pri prejšnjih justičnih ministrih niso nič izdale. Da bi sedanji justični minister nemški nacionalec dr. Hochenburger tako pritožbo uvaževal, je izključeno; saj vemo, kaka poročila se v Gradcu pišejo. Pri tej priliki udriha „Straža“ po poslancu Ježovniku, češ, slučaj se je pripetil v njegovem volilnem okraju, on pa ničesar ne stori. Hvali pa zajedno gosp. Piška, češ, ta se je za stvar zavzel, če prav leži Muta izven njegovega, (Piškovega) volilnega okraja. To je smešno stališče, da ne rečem zlobna denunciacija. Poslanec vendar nima samo kompetence za svoj volilni okoliš. Res je sicer trditev „Stražina“, da Zveza slovenskih odvetnikov živi le bolj na papirju, v uradih pa dela le nemški narodni svet. Kdo pa je temu kriv? Nikdo drugi nego tista politična stranka, ki ima vso moč v rokah, namreč S. Ljudska Stranka pod vodstvom dr. Šusteršiča in dr. Korošca. Ta se je prav živo zanimala za bosanske kmete brez ozira na konfesijo — in mi to odobrujemo — ter spravila ministra Buriana v tako zagato, da je kot minister nemogoč postal. Vprašamo, ali bi ta stranka ne mogla tudi strmoglaviti dr. Hochenburgerja, ki nam hoče vsiliti znanega dr. Pewetza kot lordoberrichterja? Toda doma se ta stranka in njeni voditelji kruto malo brigajo za te stvari; če pa se že brigajo, storijo to le iz sebičnih in strankarskih, nikdar pa iz narodnih obzirov. Če je dotičnik njihov pristaš, najde se sem in tje milosti; če pa ni njihov pristaš, obrnejo hitro hrbet s pikro opazko: „Tu se ne da nič storiti“. Evo dokazov! Ko je svoj čas dr. Tavčar v seji dne 10. februarja 1905. napadel grofa Gleispacha in celo nadsodišče, ker se je proti njemu delegovala namesto ljubljanske porote, mariborska porota, kar je bil velik justični škandal, ker je bil razviden namen justičnega umora v prilog zasebnega tožitelja J. Orniga, takrat ni nihče od voditeljev S. Ljudske Stranke

niti z mezincem ganil, čeravno je bil prizadet tudi slovenski odvetnik v Ptuj dr. B., ki ni pristaš nobene stranke. Nikdo ni sekundiral dr. Tavčarju: narobe „Slovenec“ in „Slov. Gospodar“ sta se še rogala dr. Tavčarju, češ, govoril je v svoj prilog. O sancta simplicitas! Ko je potem čez nekaj dni bivši minister Klein na Tavčarjeva izvajanja odgovarjal in neresnična fakta navajal, je vse-možna Ljudska Stranka to uradno neresnico justičnega ministra tiho in morda škodoželjno pogoltnila: saj je šlo samo za kožo dr. Tavčarja in dr. Brumna, ki nista pristaša Ljudske Stranke!

Ali je tako postopanje narodno, g. dr. Vrstovšek?

Evo daljnega dokaza!

Pokojni državni poslanec gosp. J. Žičkar je bil blag, plemenit in postrežljiv značaj, dobra duša! Zavzel se je z vneto za neko stvar kmeta Blaža Čuša v Hlaponcih, kojemu so oblasti velikansko krivico delale. Stavil je dve interpelaciji v njegov prilog in sicer dne 12. junija 1903. in dne 29. novembra 1904. Še le po smrti g. J. Žičkarja se je justičnemu ministru dr. Kleinu zdelo potrebno odgovoriti na ti interpelaciji. Zgodilo se je to dne 2. oktobra 1906. Toda ta odgovor je bil ravno tako neresničen in v bistvenih točkah pomanjkljiv, kakor prejšnji v zadevi dr. Tavčarja in dr. Brumna! Ko sta zakonska Čuš hotela potem pridobiti poslance, da bi se za njuno zadevo zanimali, sta našla povsod le gluha ušesa. Dr. Korošec se je kot redakter „Südsteierische Presse“ živo zanimal za ta slučaj in priobčil več člankov. Kot državni poslanec ni storil ničesar nima v prilog, četudi je Blaž Čuš pristaš njegove stranke. G. dr. Benkovič je na tozadevno prošnjo Čušovega zastopnika odpisal sledeče: „**Po dobljenih informacijah ne morem — žal — se zavzeti več za zadevo Čuš in Vam vračam vlogo.**“ — To klasično pismo ima datum 15. julija 1907. Podpis dr. Benkovič! Na to se je vprašalo dr. Benkoviča, naj blagovoli naznaniti, od kod ima te informacije? A tega on ni hotel storiti, češ, da so — zaupne!

„Slov. Narod“ je v uvodniku od dne 3. avgusta 1908. št. 176 pod glavljem „Krivica nad krivico“ trdil, da je klerikalna stranka zakrivila, da je sodni svetnik Wagner, ki je bil svoj čas discipliniran radi dogodkov v Šmarji, bil imenovan za nadsvetnika v Gradcu, dasi je popolnoma nezmožen. Edina zasluga njegova je, da je nemškutar. Torej slovenski klerikalci pripuščajo, da se vsa višja mesta zasedajo po narodnih nasprotnikih; če pa ti in njim podrejeni nižji uradniki postave teptajo in jezikovno ravnopravnost rušijo, pa tarnajo in kličejo na pomoč tisto Zvezo slovenskih odvetnikov, ktero iz srca črtijo, ker — ni klerikalna. Gospoda! Ta metoda je ne samo smešna, ampak tudi neumna.

Nismo dosedaj čuli in izvedeli, da bi klerikalci protestirali proti imenovanju g. dr. Ig. Pewetza za dvornega svetnika. In vendar je isti dr. Ig. Pewetz kot sodnik v Ptuj tožil list „Südsteierische Post“, tako da je bil odgovorni urednik Jonas obsojen radi prestopka tiskovnega zakona, češ, da je malomarno opravljal svojo uredniško dolžnost.

No sedaj teče budgetna razprava. Videli bomo, kako junaško se bodo borili dr. Šusteršič, dr. Benkovič in dr. Korošec za ustanovitev nadsodišča v Ljubljani za vse slovenske pokrajine! Ali menda ti gospodje mislijo, da naj to zahtevo izposluje namesto njih — Zveza slov. odvetnikov?!

Dr. A. B.

Politična kronika.

Slovanska jednota si še ni popolnoma na jasnem, kako bode postopala glede pooblastilnega zakona. Agrarne in klerikalne skupine so proti, prizadevajo si pa dati temu vprašanju politično barvo ter spravljajo parlamentarno rešitev pooblastilnega zakona v zvezo z usodo Bienertovega kabineta, bodo torej iz političnih ozirov proti temu, da bi se omogočila ali pripustila razprava o njem. To stališče bodo zastopali tudi češki radikalci, ki so bili poprej za pooblastilni zakon. Zastopniki meščanstva, obrtnikov in industrijalcev bi radi vstregli interesom svojih volilcev in glasovali za pooblastilni zakon. Kakor vse kaže, bode parlamentarna kom. Slovanske jednote dala posameznim skupinam prostost glasovati za ali proti pooblastilnemu zakonu.

Z V Poljskem kolu se je vršila par dni politična debata o resoluciji predsednika kluba prof. Glombinjskega, ki odobruje takozvano politiko proste roke, t. j. protislovanske politike in zveze z Nemci. Podpredsednik Kola in vodja Poljske Ljudske Stranke Stapinjski je predlagal dostavek k tej resoluciji, s katerim se protislovanska politika Kola in njega zveza z Nemci obsoja ter zahteva, da naj Poljsko kolo vodi v resnici politiko proste roke. Šlahci bar. Battaglia je dokazoval, da Poljaki ne morejo iti s Slovansko jedното, ker opozicija Slovanske jednote moti parlamentarno delo (!). Vsak Poljak bode baje pomagal v boju za njih pravice, za panslavizem pa, ki temelji na ruski državni ideji, se Poljaki ne morejo navdušiti. Napadi na Nemce so baje neopravičeni. — Grje kot ta klerikalni šlahci bi tudi Malik ne mogel resnice zavijati in pačiti, a v Poljskem kolu so se našli vendar poslanci, ki so v tem oziru tudi Battaglia prekosili. Pater Stojalowski je kratkomalo izjavil, da s Slovani ni mogoče delati realne politike. Takim izjavam iz ust takih poštenjakov kakor je ta katoliški duhovnik, se prav nič ne čudimo — od Stojalowskega se sme vse pričakovati. Izenadilo nas je pa, da je Stapinjski, načelnik Poljske Ljudske Stranke, ko je vse to čul, umaknil svoj dodatek, češ, da so ga razni govorniki prepri-

čali, da bode Poljsko kolo delalo v bodoče v resnici politiko proste roke. To je tembolj obžalovanja vredno, ker bode sedaj tudi Ljudska Stranka, ki šteje 19 poslancev, glasovala složno s šlahci za vlado. In baš opozicije Poljske Ljudske Stranke so se Nemci najbolj bali in je Bohemia že 18. t. m. slikala v črnih barvah hude posledice, ki bi jih imela odcepitev te stranke od vladnega nemško-poljskega bloka. Bohemia je dejala, da je Stapinjski sedanjemu vladnemu sistemu mnogo nevarnejši nego sta Kramář in Šusteršič. Sedaj je tudi ta nevarnost odstranjena; Stapinjski se je s svojim krdelom sporkorjeno vrnil v vladni tabor in ne bo več rušil discipline v Poljskem kolu, v katerem vladajo možje kakor Glombinjski, Battaglia, Stojalowski in Bilinjski.

Z **Zahteve agrarcev.** Agrarci zahtevajo od vlade ogromne odškodnine za to, da bodo glasovali za pooblastilni zakon. Pred vsem zahtevajo obvezno zavarovanje proti toči na državne stroške, odreka se pa za to državnim podporam v sili. Troške za to zavarovanje cenijo približno na štiri milijone kron na leto. Poleg tega pa zahtevajo agrarci tudi splošno zavarovanje živine na breme države. Ako cenimo zavarovalno premijo po 1 K na glavo, bi znašala potreščina tega zavarovanja do 17 milj. na leto. Tretja zahteva agrarcev je reforma zemljiškega davka v tem smislu, da bi se na veleposestva naložil z velikostjo posestva rastoč progresivni zemljiški davek, da bi se pa zato mala posestva primerno razbremenilo. Ta zahteva je popolnoma opravičena, veleposestva naj se do skrajnosti obdači, naloži naj se jim tako visok davek, kakor bi bila renta, ako bi bilo celo posestvo dobro obdelano. Samo na ta način bode onemogočena koncentracija zemljišč v rokah malo kapitalistov, kateri puščajo ta zemljišča neobdelana, je spreminjajo v lovišča, močvirja in gozdove ter jemljejo tako neštetim množicam delo in zaslužek na kmečkih ter je gonijo v mesta, kjer množijo število nezaposlenih ali pa delajo ogromno konkurenco industrijalnemu delavstvu.

V **Seja dne 19. t. m.** Na dnevnem redu je tretja skupina državnega proračuna in sicer: trgovinsko ministerstvo, železniško minist., ministerstvo za javna dela, poljedelsko in domobransko ministerstvo. Prvi je govoril češ. kler. Tvaružek, za njim nemški rad. Kopp, ki je dejal, da ljudski parlament ni izpolnil nad, ki so bile stavljene nanj, ker se je pečal dosedaj samo z metanjem ministrov. Govornik je proti zvišanju davka na pivo in žganje, je pa za davek na stare samce. Soc. dem. Löw pozivavladu in parlament, za najbolj skrbita za delavstvo v rudnikih. Nemškim nacionalcem očita, da so baš oni, ki vedno zatrjejo, da hočejo dvigniti nemški narod na višjo kulturno stopinjo, tisti, kateri odreka delavstvu vsa sredstva v dosego višje kulture ter dokazuje to na postopanje te stranke v Karlovih varih.

* Dostavek uredništva: Debata o justičnem ministerstvu je končana, želja g. dr. B. se pa ni izpolnila.

Vlada pa, mesto da bi se za delavstvo zavzela, podpira to nemškonoacionalno zlogospodarstvo.

v Ogrska kriza. V krogih koalicijskih politikov menijo, da se bode Lukacseva misija posrečila. V bančnem vprašanju bodo kmalo vsedini; rešitev tega vprašanja bi se prepustila novemu parlamentu, izvoljenemu na temelju splošne volilne pravice. Po tem načrtu rešitve krize bi torej stranka neodvisnosti sprejela bančni provizorij na temelju skupnosti državne banke. Predsednik bodočega ministerstva bode baje Lukacs, ki bo ob enem tudi finančni minister in zaupnik krone. Proti tej rešitvi krize se stavi Justhova frakcija str. neodvisnosti in bati se je, da bode tako rešitev v resnici tudi zaprečila.

v Rusija in Nemčija. O političnih posledicah sestanka carja Nikole in cesarja Viljema gredo mnenja listov zelo narazen. Celo ruski reakcionarci, ki so bili vedno zagovorniki rusko-nemške zveze, si to pot niso edini. Tako piše „Svjat“ zelo neprijazno proti Nemčiji, o kateri pravi, da je bila vedno naravna sovražnica Rusije. Uspehi Nemčije so porazi Rusije, pravi Svjet. Temu nasproti pa pravi „Russkaje Znamja“, da so nasprotstva med Rusijo in Nemčijo nastala samo vsled ščuvanja Angležev; to reakcionarsko glasilo se spominja raznih uslug, katere je Nemčija Rusiji skazala ter izjavlja, da Rusija mora živeti v dobrem sporazumu z Nemčijo. Tako nekako govorijo vsi reakcionarci na Ruskem od carja doli do zadnjega černosotenjca. Temu nasproti pa treba priznati, da so vsi napredni elementi na strani Anglije in proti Nemčiji in baš te dni, ko sta se Nikola in Viljem sešla v finskem zalivu so prostoizvoljeni poslanci ruske državne dume stopili na angleška tla, kot gosti angleškega naroda. Bili so vabljeni na Angleško in so povsod presrečno sprejeti ter ostanejo tam kaka dva tedna. — To je nekaka protitež proti sestanku carja in cesarja.

Dnevna kronika.

z Socijalna politika na Angleškem. Angleška vlada je predložila parlamentu nove važne socijalno-politične predloge. Ustanoviti se ima deset bors dela, katere bodo vodile komisije, sestavljene iz delodajnikov in delavcev. Troški za te borse bodo znašali 170 tisoč funtov sterlingov (4.000.000 K) na leto. Glavni namen bors bode posredovanje dela; nezaposleni dobi poleg informacije o spraznjenih mestih tudi hrano za zmerno ceno in predujm na pot. Vrhu tega bode v prihodnjem letu stavljen predlog o prisiljenem ali obveznem zavarovanju proti nezaposlenosti. To zavarovanje se bo raztezalo spočetka samo na: stavbinske obrti mehaniko in ladjestavbarstvo, to pa zato, ker te stroke najbolj trpe pod vplivom konjunktura. Zavarovalni prispevki bodo znašali po 60 vin. na teden ter je bodo plačevali delodajniki, delavci in država vsak po enakih delih. Anglija bode med velikimi državami prva, ki uvede to stroko zavarovanja.

v Častnim doktorjem univerze v Cambridgu je imenovan dr. F. Veydovsky, ki gre kot zastopnik češke univerze v Pragi na cambridške slavnosti (glej sobotni Dnevnik!). Niti eden profesor petih nemških avstrijskih univerz ni bil tako odlikovan. Pa se še nemško časopisje širokousti, da Čehi nimajo nikakih učenjakov!

v Petindvajset let obrambnega dela. „Narodni jednota pošumavská“ slavi te dni petindvajsetletnico svojega uspešnega dela na polju narodne obrambe. S ponosom gleda društvo na preteklost, v kateri je v Šumavi pošteno delalo na

obrambi češkega življa in uspešno paraliziralo delo nemškega Böhmerwaldbunda, podpiranega s pruskimi markami. Kdaj bomo imeli Slovenci tako obrambno organizacijo?!

v Češki narodni svet o Bienertovih jezikovnih predlogah. V soboto popoldne je imel češki narodni svet sklepno sejo glede stališča Čehov proti Bienertovim jezikovnim predlogom. Seje so se udeležili izven narodnega sveta tudi strokovnjaki, dalje zastopniki eksekutiv vseh 7 v narodnem svetu zastopanih čeških strank in poslanci teh strank v drž. in dež. zboru. Enoglasno se je odobrilo poročilo narodnega sveta, v katerem se smatra jezikovne predloge za nesprijemljive. Poročilo izide v češkem in nemškem jeziku.

Štajerske novice.

o Občni zbor narodne založbe. Narodna založba v Celju je storila pred pol letom korak, ki je za štajerske Slovence nedogledne važnosti. Začela je z izdajanjem dnevnika, ki si je v kratki dobi nekaj mesecev marsikje priboril priznanje, da je najboljši slovenski dnevnik. Volitve v deželni zbor štajerski so naravno odvrgle pozornost od dela za gmotno ojačenje podjetja, dasiravno je dnevnik kakor tudi tednik Narodni list na drugi strani baš ob zadnjih volitvah pridobil veliko število navdušenih novih častilcev. Uspevanje narodnega časopisja celjskega je po našem trdnem prepričanju odločno obnem za napredovanje ali nazadovanje slovenske stvari na štajerskem sploh. Narodno občinstvo mora priti torej do zavesti, da mora za svoje časopisje storiti kaj izvanrednega, če mu hoče zagotoviti obstoj. Druga enaka podjetja, tudi „Slovenski Narod“, „Slovenec“, „Edinost“ so se enako cela desetletja borila, predno so se utrdila, akoravno so istim služile lastne tiskarne, katere dobrote naš „Narodni Dnevnik“ ne uživa. V krogih, ki vzdržujejo naše časopisje, smo prišli do neomajnega prepričanja, da po dosedajšnjem načinu niti glede tiskovnih razmer niti v ostalem ne more in ne sme iti naprej, ako hočemo misliti na trdno bodočnost naših naprednih listov. Ker pa na drugi strani ravno tako odločno prevladuje prepričanje, da pri izdajanju obeh listov moramo vstrajati, zato je neizogibna posledica, da se mora zdaj, ko so se viharji volilnega gibanja polegli, storiti odločilne korake za zagotovljenje obstoja naprednega našega časopisja. Kakor izvemo, je tudi naše slovensko dijaštvo vseh naprednih struj položaj izprevidelo in hoče pričeti v sporazumu z drugimi činitelji v velikem obsegu akcijo za štajersko narodno in napredno časopisje. Stvar je res ta, da danes ni nujnejše narodne zadeve za štajerske Slovence nego zagotovljenje obstoja narodnemu časopisju. V prihodnjih tednih se bomo s to zadevo neprestano bavili in se bo ob priliki občnega zbora zveze narodnih društev dne 11. julija moralo sklicati tudi občni zbor narodne založbe.

o Drž. posl. Roblek je govoril minulo soboto v proračunski razpravi osobito o žalostnem stanju našega kmetijstva, katerega težko tlači sedaj že drugo leto pomanjkanje krme. Ako da vlada zavoženi italjanski banki v Gorici na milijone na razpolago, jih mora tudi imeti za odpomoč slov. kmetijstvu na Sp. Štaj., ki ni po lastni krivdi prišlo v sedanji težavni položaj. Govoril je tudi o nameravanem zvišanju davka na pivo, ki pomeni novo nevar-

nost za savinjske hmeljarje. Zahteval je železnično zvezo Polzela-Ljubljana in nato razpravljaj o jezikovnih razmerah pri Južni železnici, ki so za nas Slovence nevzdržljive in sramotne. Konečno je še izrekel staro željo slovenskega trgovstva in obrtništva po lastni trgovsko-obrtni zbornici. Nato je izjavil, da do take vlade ne more imeti zaupanja in da bo glasoval proti proračunu.

o „Sokolski dom“ v Gaberju celjskim in gaberskim nemškutarjem seveda ni prav nič pogodi. Mi jim to radi verjamemo tudi brez ponižnega zabavljanja v „vahtarici“. Kar se pa tiče usode gostilničarja v „Sok. domu“, menimo, da lastniki prazne „Nemške hiše“, „Stadt Wien-a“ (kjer na dan baje še za eno krono zemelj ne rabijo in teče sodček piva cel teden) ter denarni in krvni sorodniki Prettnerjev ter Almoslechnerjev niso ravno najprimernejši ljudje, da bi se za njo brigali.

o Po Celju vlada radi zadnje številke „Straže“ splošna veselost, ker nam krepko duhovniško psovanje najjasneje dokazuje, da smo zadeli mariborske prijatelje kmečkih žepov na pravi strani.

o Slovenska kavarna v Celju. — Dopis pod zgorajšnjim naslovom v „Narodnem Dnevniku“ št. 134. mi je zelo ugajal. Nujno potrebujemo slovenske kavarne v Celju. Zlasti mi gornjesavinski splavarji misel ustanovitve slovenske kavarne toplo pozdravljamo. Navadno se odpeljemo iz Zagreba isti dan, ko opravimo svoja trgovska pota in to ob 10²⁶ uri po noči. Popoldanski vlak ob 1 uri nam je skoraj vedno prežgoden. Pozneje pa ni vlaka do 10. ure. Iz Zidanega mosta se moremo peljati ali z brzovlakom ob 1¹⁷, ki pride v Celje ob 1⁴⁷ ali pa z osebnim vlakom, ki pride v Celje ob 2⁵² uri po noči. Ker pa gre prvi Savinčan ob 7⁴⁰ uri zjutraj iz Celja, moramo v Celju ostati več ur. Iti spat in si najemati sobo ne kaže; gostilne so v teh urah zaprte, moramo tedaj v kavnarno. Slovenske dosedaj ni, torej v nemško. Da so pa bili v teh naši ljudje če ne dejansko napadeni, pa vsaj skoraj vedno sramoteni in so morali požirati marsikatero trpko od Nemcev, je splošno znano. Nujno potrebna je slovenska kavarna v Celju in bo ista gotovo dobro obiskana, ako bo v redu, kakor se gre. Celjani! Vašo misel odpravimo! Le kmalu na plan s slovensko kavnarno!

Gornjesavinski lesni trgovec.

o Pozor okolčani! Po celjski okolici se klati nek Italjan, ki je nevaren uzmovič. Navadno pride k hiši in prosi, da bi smel malo tam ostati; ker pa imajo ljudje sedaj mnogo dela na travnikih, porabi vsako priliko, da kaj ukrade. Pri posestniku Hriberšku na Babnem je ukradel v soboto popoldne 90 kron. Mož je srednje, močne postave ter govori italjanski ter slabo nemški. Kdor kaj izve o njem, naj to nemudoma naznani orožništvu v Celju.

o Pretepi pri „lastovki“ v Gaberju. Pri „lastovki“ sta že sedem let živela v divjem zakonu neka Marija Vauh in 60letni delavec Janez Plevčak, oba ločena od svojih zakonskih polovic. Zadnji čas pa se je začel Mariji Vauh dopadati mlajši delavec Unrecht. Začela je z njim za Plevčakovim hrbtom neko razmerje. Minulo soboto zvečer je našel Plevčak zopet Unrechta v svojem stanovanju; zgrabil je nož in zabodel svojega tekmeča na levem sencu in v trebuh, tako da so mu pogledala čreva vun. Posebno zadnja rana bi bila na vsak način smrtna, ako ne bi Marija Vauh z roko ublažila silo sunka. — Včeraj je hodil nek Štefanič Karol po Gaberju, vpil „auf

biks“ in hotel imeti na vsak način pretep. Ker se ga na cesti ni hotel nikdo usmiliti, je šel v gostilno k „lastovki“. Tam je sedel nek tesar Lojz, kateremu je potožil Štefanič svoje težave in ga objednem opozoril, da ima za event. pretep dva noža na razpolago. Stvar se je razvijala naprej in končno je Lojz z vrčkom tako silno udaril Štefaniča po desnih sencih, da je dobil zelo nevarno rano. Prepeljali so ga v bolnišnico.

n Zopet ogenj na Drav. polju. V Apačah je pogorelo 17. t. m. gospodarsko poslopje posestnika Klesa, zakonskima Murko vse in tudi poslopja pos. Kodermana so močno poškodovana. Lovrenška požarna bramba je pridno gasila, da ni bilo večje nesreče.

o V Šmartnem na Paki je v četrtek, dne 17. t. m. zborovalo „Šaleško učiteljsko društvo“. Vdeležili so se tega zborovanja razen šaleškega tudi okrajna učiteljska društva: celjsko, gornjegrajsko in vransko. Bilo je čez 80 udeležencev. Gotovo lepo število, kajti vreme ni bilo posebno ugodno. Privlačna moč je bilo predavanje profesorja g. Lavtarja iz Maribora. Profesor je strokovnjak v račanski vedi, ki je spisal tudi izvrstne računice za ljudske šole. Letos so bile Lavtarjeve računice od ministerstva potrjene za rabo v ljudskih šolah in jih sedaj učiteljstvo uvaja v šole. G. Lavtar je razlagal svojo metodo in zgodovino svojih računnic prav izborno in mestoma humoristično. Navzočniki so z zanimanjem sledili njegovi razpravi. Predavanje je trajalo približno dve uri. — Pred zborovanjem je bila pevska vaja za učiteljski koncert v Mariboru, dne 15. avgusta t. l. Prišlo je čez 30 pevk in pevcev. Skupno kosilo je bilo v gostilni g. Steblovnika. Vsa čast kuharicam, ki so priredile okusno kosilo, urni in točni postrežbi domačih gospic in gospodarju za pristno kapljico. Le prehitro je potekel čas, ločiti smo se morali od prijetne družbe in se podati na svoje domove.

o Zgorelo je v soboto v Leskovcu pri Sl. Bistrici Vauhnikovo gospodarsko poslopje.

o V Tinjah pri Sl. Bistrici je zelo klerikalno prebivalstvo. Postavljajo se, da ne zahaja v župnijo nobeden slovenski napredni list, pač pa je samo bralno društvo naročeno na 10 iztisov „Slov. Gosp.“ Pijančevanje in pretep sta na dnevnem redu. (Op. ur.: Bo še več takih krajev, kjer ni slov. naprednih listov ali pa jako malo. — Častna dolžnost je naših somišljenikov in rojakov, da v takih krajih razširijo naše časopisje!)

o Žalostne pošne razmere vladajo v Črešnjecv pri Slov. Bistrici. Župnija šteje 2.500 duš — vključ temu ni niti jednega pošnega nabiralnika, kamoli še poštni urad. To je seveda za farane, posebno za take, ki imajo večjo korespondenco, zelo sitno in neprijetno. Ali bi ne mogli dobiti vsaj jeden, dva nabiralnika, če že ne pošne oddaje?

o Zmagali so v občini Pohorje nad Hočami pri občinskih volitvah, v 1. in 2. razredu nemškutarji. Mariborskim klerikalcem prijazno svetujemo, naj se raje brigajo za narodnostne razmere v mariborski okolici, kakor da nosijo prepir in sovražstvo v čisto slovenske občine.

o Brzojavni urad je ustanovilo trgovsko ministerstvo v Središču. Možem, ki so se trudili za dosego istega, prisrčna hvala!

o Težek vol. Minuli petek so zaklali v mariborski klavnici vola, ki je tehtal 1.100 kg. To je doslej najtežji vol, kar so jih pripeljali v mariborsko klavnico.

o Petindvajsetletnico ustanovitve šulferajnové podružnice hočejo prihodnjo obhajati v Štorah — in sicer z veselico v šolskem vrtu.

o Linhart — pred mariborsko poroto oproščen. V soboto se je vršila pred mariborskimi porotniki obravnava dr. Brejc-Linhart. Slednji je namreč pisal v „Štajercu“, da kadi dr. Brejc cigare, če sreča duhovnika z najsvetejšim. Vsled te trditve je dr. Brejc Linhart kot odgov. urednika „Štajerčevoga“ tožil. Izkazalo se je, da je posnel „Štajerc“ svojo trditev po „Slov. Narodu“ iz l. 1901. Različne priče so dokazovale, da očitanje „Sl. Nar.“ oz. „Štajerca“ ni resnično. Linhartov zagovornik dr. Mravlag se je pa zlasti skliceval na to, da dr. Brejc „Sl. Nar.“ l. 1901 ni tožil, pač pa toži sedaj „Štajerca“. Končno so porotniki z osmimi proti štirim glasom oprostil Linhart. Dr. Brejc mora plačati stroške. To bo sedaj zmagoslavno tuljenje v „Štajercu“!

o 2000 rabljenih poštah znamk je darovala za Ciril-Merodovo družbo klubu napr. akademikov gđ. Gizela Drolčeva iz Laškega trga. Hvala!

o Iz Št. Petra v Sav. dol. Gledališka predstava z veselico, katero je priredilo včeraj napredno bralno društvo v Podlogu pri Sedmineku, je bila krasno obiskana. Poleg moralnega bo tudi imelo društvo lep gmotni uspeh. Župnik Jančič je priredil nalašč konkurenčno slavnost — pa mu je spodletelo — ni bilo nobenega obiska.

o Za družbo sv. Cirila in Metoda je nabrala gospa Marica Kruharjeva v Kozjem K 1'65 „vsotico res malo, a od dobrih src darovano za našo prekornostno šolsko družbo“. Priarčna hvala!

o Vredno posnemanja. Novi podružnici C. M. družbe v Petrovčah je pristopilo 125 članov in članic, kar je izvanredno častno število. Živeli Petrovčani!

Kranjske novice.

z Poljedelski svet. Za tretjo dobo do l. 1913. so imenovani v poljedelski svet kot zastopniki Kranjske sledeči: 1. od deželne odbora Fr. Povše kot član in kot namestnik grof Barbo; 2. od Kmetijske družbe G. Pirč kot član in kot namestnik Jožef Pogačnik; 3. od poljedelskega ministerstva grof Anersberg kot član in Scholmayer-Lichtenberg kot namestnik.

z Mesto notarja v Kostanjevici je razpisano.

z Za nemško gledališče v Ljubljani je, kakor poroča petkov graški „Tagblatt“, podaril avstrijski cesar 20.000 kron.

z Dvojni samomor. Na pokopališču pri Sv. Krištofu v Ljubljani sta ustrelila drug drugega iz samomornega namena učenca idrijske realke Franc Vončina in Milan Silič. Vzrok baje slab napredek v šoli.

z Mlad morilec. Blizu Metlike je 15 letni obrtniški učenec Ivan Oberman napadel 19 letnega Maksa Pleseca in mu prerezal vrat. Svoj čas je že skušal umoriti mater, ki pa mu je utekla. Orožništvo še morilca ni našlo.

z Strašna smrt. Franca Zaletel, gostilničarka v Dobrniču, se je peljala 16. t. m. v Čatež po nekaj vina. Kupila je tam 13 veder vina in se vrnila domov. V nekem klancu skoči iz voza, voz se zvrne in sod se zvali nanjo in jo popolnoma zmečka. Bila je takoj mrtva.

z Železničarski shod z dnevnim redom „Atentat na žepe ponesrečenih železničarjev“ priredi socialno demokratska stranka v nedeljo ob 10. uri v „Nar. domu“.

z R azbojniški napad na Slovence v Kočevju. V četrtek zvečer je nemška družba napadla iz zasede tajnika kočevske posojilnice Alojzija Novaka in ga skoro do smrti pobila. Mestni stražnik je gledal ves ta dogodek, a ni storil ničesar v obrambo Novaka. Razbojniki so znani, za nje ve tudi sodišče, toda ne stori ničesar, da bi te tolovaje dalo pod ključ. Tako se skrbi za osebno varnost Slovencev v Kočevju. Če se te razmere ne bodo zboljšale, bodo se vedli Slovenci že sami braniti.

z Velikodušna oporoka. V Gradcu umrl Fr. Lavrenčič je volil „Glasbeni Matici“ v Ljubljani 10.000 K, ravnotako za ubožce v Ljubljani, Gradcu, Postojni in Uncu po 10.000 K.

z Propadla klerikalna mlekar. V Dobju nad Poljanami je morala likvidirati tamošnja mlekar. na klerikalni podlagi. Načeloval ji je Alojzij Grošelj. Mlekar. je obstajala kakih deset let, a ves ta čas ni bilo videti nobenega računa in menda tudi ni bilo nobenega obnega zbora. Gotovo je morala biti revizija Zadr. Zveze v Ljubljani pri tej zadrugi vzorna.

z Samomor. V Ljubljani je včeraj zjutraj skočil v Ljubljani 66 letni hlapec Fr. Kavčič. Ko so ga potegnili iz vode, je bil že mrtev. Nekdaj je bil Kavčič premožen, a je vse zapravil in je zadnjo noč že prenočil na prostem.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Včerašnja poročila.

z Dunaj, 21. junija. (Brz. „N. D.“) Sobotni ministerski svet se je ukvarjal s programom dela, katerega bi imel še državni zbor pred letnimi počitnicami izvršiti; vlada sili na to, da bi se ne rešil samo enoletni provizorij za kontingentiranje špirta, temveč tudi še trgov. pogodba z Rumunijo in pooblastilni zakon ter proračun melioracijskega fonda. Vlada se glede teh zadev pogaja s češkimi in nemškimi agrarci in baje bodo imela ta pogajanja uspeh.

z Dunaj, 20. junija. Včeraj se je tu ob navzočnosti cesarjevi položil temeljni kamen za poslopje tehničnega muzeja za obrt in industrijo.

z Bukarešt, 20. junija. Po zasebnih poročilih je zopet prišlo v Kišenevu na Ruskem do velikih protižidovskih nemirov.

z Belgrad, 20. junija. Srbski ministerski svet se je včeraj izrekel za zopetna pogajanja glede trgovinske pogodbe z Avstro-Ogrsko.

Današnja poročila.

Sklicanje deželnih zborov.

z Gradec, 21. junija. (Brz. „Nar. Dn.“) „Montagszeit“ poroča, da se skličejo deželni zbori okrog 20. sept. Poročilo, da bodo istočasno zborovale delegacije, ni resnično. Pač pa se skličejo delegacije po zasedanju deželnih zborov, to bo konec meseca oktobra. — Državnob. počitnice se začnejo 10. event. 12. julija in bodo trajale do meseca oktobra.

Proces proti Siczynskemu pred kasacijskim sodiščem.

z Dunaj, 21. junija. (Brz. „N. D.“) Danes se je začela pred kasacijskim sodiščem že prej napovedana obravnava radi ničnostne pritožbe morilca Potockega Mir. Siczynskega. Zagovornik obtoženega Siczynskega dr. Okuniewski ntemeljuje ničnostno pritožbo vsled nepravilnega ravnanja nekega porotnika pri zadnji obravnavi.

Ogrska ministerska kriza.

z Budimpešta, 21. junija. (Brz. „N. D.“) Položaj se ni nič spremenil. Wekerle je danes dospel v Budimpešto, kjer bo predpoldan ministerski svet, katerega se udeležijo vsi ministri. Nato odpotuje dr. Wekerle na Dunaj, kjer ga sprejme cesar v posebni avdijenci. Kakor se splošno sodi, bo Wekerle ob tej priliki prosil vladarja, naj ga definitivno odpusti iz službe. Pa to se najbrž ne bo prej zgodilo, dokler ne bo imenovano novo ministerstvo. Po njegovem povratku bo bivši finančni minister Lukacs nadaljeval svojo akcijo za sestavo novega ministerstva.

Sestanek nemškega cesarja z ruskim carjem.

z Carigrad, 21. junija. (Brz. „Nar. Dn.“) „Sabath“ piše o sestanku nemškega cesarja z ruskim carjem in izjava, da vsi Turki najiskreneje želijo, da Nemčija in Rusija postaneta odkriti prijatelji in se skupno trudita da ohranita v Evropi status quo.

Proti obisku ruskega carja na Angleškem.

z Pariz, 21. junija. (Brz. „Nar. Dn.“) Kakor se poroča iz Sherbourga, je sklenil občinski svet v Equeurdreville, oster protest proti obisku ruskega carja Nikolaja na Angleškem in pozval vse prebivalstvo, naj se sprejema ne udeleži.

Turški sultan Mehmed V. obišče evropske vladarje.

z London, 21. junija. (Brz. „N. D.“) „Standard“ ve poročati, da bo novi turški sultan Mehmed V. obiskal več evropskih vladarjev. Na Angleško bo prišel začetkom decembra.

Sueški prekop.

z London, 21. junija. (Brz. „N. D.“) Tukajšnji jutranji listi prinašajo vest, da je družba za zgradbo sueškega prekopa prosila za podaljšanje koncesije. Družba namerava svoj kapital zvišati in paralelno s starim sueškim prekopom zgraditi nov prekop.

Izgredi pri dirki v Parizu.

z Pariz, 21. junija. (Brz. „Nar. D.“) Pri današnji dirki je prišlo do velikih demonstracij proti stavkujočim konjskim hlapcem, ker so baje s svojo stavko deloma onemogočili dirko. Demonstranti so zažgali dve kolibi. Neka gospa je ranjena. Policija je aretirala več oseb deloma radi požiga, deloma, ker so pričujoče častnike obmetavale s kamenjem.

z Pariz, 21. junija. (Brz. „Nar. D.“) Sindikat konjskih hlapcev je na včerajšnjem zborovanju sklenil, da neomajno vztraja pri svojih zahtevah po zvišanju plač in zboljšanju stanovanj. Ako se mu te zahteve odbijejo, stopijo v stavko tudi pri dirki za „Grand prix“.

Slovanski zapiski.

z Društvo slovanske kulture v Moskvi je razpravljalo na enem svojih zadnjih shodov o programu svoje delavnosti za prihodnji dve leti. Sklenilo se je med drugim tudi to, da se o priiliki mednarodnih shodov zdravnikov in pravnikov, ki se bodo vršili o Božiču, začno posvetovanja o združenju slovanskega znanstvenega dela. Sklenjeno je bilo nadalje prirediti vrsto predavanj o Helmskem, o Slovaškem, o novi literaturi češki, poljski, bolgarski, srbski, hrvatski in slovenski. Predavali bodo: Rasi Korš, prof. Pogodin, prof. Kotljarevski, Kuzminski; Poljaki Krynjski, Chrzanowski, Dmowski in dr. O organizaciji slovanskega znanstvenega dela se je govorilo tudi o priliki slovanskih posvetovanj v Petrogradu. Potreba te organizacije se če dalje bolj živo občuti in nadjati se je, da bode na korist slovanske kulture tudi kmalu izvedena. Čas je da se tudi v tem obziru otresemo nemškega jerobstva.

z Novo poljsko gledališče. V velikem industrialnem mestu Lodz na ruskem Poljskem, v katerem so nemški tovarnarji že takorekoč absolutni gospodari in ki tvori po neumnosti ruske vlade pravo pravcato trdnjavo in glavni tabor pijonirjev nemškega navala na vshod, dobi poljsko gledališče. Vstanovila se je v ta namen posebna akcijska družba, poleg tega so pa tudi razne tamošnje poljske tvrdke izjavile, da darujejo potrebno gradivo za zgradbo in uredbo gledališča. Poljska javnost pričakuje, da se bode po otvoritvi novega gledališča poljski živeli v Lodzi zelo okrepili.

z Velik kulturni uspeh Čehov. Nedavno so izšle pesmi Otokarja Březine v nemškem prevodu. Preložil jih je g. Emil Sandek, ki je prevel že razna češka dela, med drugimi tudi Macharjev Rim na nemščino. Uspeh zadnjega prevoda je bil popoln. Prvi nemški pesniki, kakor Richard Dehmelt, Hugo v. Hofmannsthal, Johannes Schlaf i. dr. so Březino navdušeno pozdravili in nemška kritika govori o njem v superlativih. Zadnja številka Oesterreichische Rundschau je prinesla iz peresa Stefana Zweiga lepo študijo o Březini, na katero opozarjamo svoje čitatelje, ker zaradi pomanjkanja prostora ne moremo prinehati niti najvažnejših mest v prevodu. Podajemo jim vendar le par stavkov v izgl. Stefan Zweig, ki je sam eden najboljših modernih nemških pesnikov, piše: „Ozki omejeni svet jezika: Kje bi ga boljše čutili nego na tem vzgledu? Tu v Avstriji je pesnik, velikan naše dobe. Tri ure od Danaja živi kot učitelj v malem češkem mestu. V tesni sobici se porajajo tam pesni, ki so napojene s krvjo našega življenja, deležne naših najnotranjših čutov, katerih se morda še dolgo ne bomo prav zavedali, oplojene s še neizgovorjenimi, novimi mislimi, katere v tajinstveni soudeležbi naenkrat ožive v vseh narodih Evrope.“ Zweig pravi dalje: „Čehi bi mogli že danes smelo imenovati Březino poleg vseh teh velikih ljudi, ki se trudijo lično razumeti duše naše dobe, ne da bi niti njega niti sebe precenjevali. In pravica nas vseh v Avstriji je, deliti z njimi ponos, da je naš.“ Zweig piše tudi Březinovemu prijatelju kiparju Bilku z neomejenim občudovanjem ter pravi, da umotvori teh dveh mož vzbujajo „živo hrepenje izvedeti več o teh — in morda tudi o drugih neznanih — mojstrih. Nikdo nima k njim bližje nego mi. In ne poznam razloga, zakaj bi jim ne šli že danes naproti, mesto da čakamo, dokler je k nam zanese mnogokrat obotavljajoč se val svetovne slave.“ Tako govore kulturni Nemci. Kaj ne da, človeku se ne zdi mogoče, da so Wolfi, Maliki, Gessmanni sinovi istega naroda? —

z O stranki „pravih ruskih ljudi“ piše S. N. Gračev, da združuje v sebi ljudi iz birokratičnih krogov in klerikalne hierarhije. Ta stranka, piše Gračev dalje, „se vede ne samo sovražno proti vsemu slovanskemu, ampak je tudi najbolj germanofilska stranka v ruski državni dumi. Glavni voditelji te stranke so bodi si knezi pravoslavne cerkve ali pa ljudje z neizogibno nemškimi imeni, ali pa elementi, ki vidijo svojo korist — in sicer posebno gmotno korist — v tem, da drže narod v temi in nevednosti... Ta stranka je ne samo strogo monarhistična, ampak naravnost sovražna vsakemu napredku, vsaki svobodi, da celo prostosti mišljenja, ta stranka je pravi pravcati prežitek iz temnih dob vsakovrstnih muk, tajnih uradov, črnih kabinetov, sploh vlade zaslužnjenja in zatiranja.“ In vendar ima celo ta čedna stranka tudi med Slovenci nekoliko občudovalcev.

Primorske novice.

z Pri deželnozborskih volitvah iz III. razreda so dobili v vseh okrajih skupno italijanski liberalci 2271, slov. kandidatje 455, socialistična kandidata 187 in nemški kandidat Czerny 166 glasov. Uspeh za Slovence je jako ugoden v tej „la rocca della italianità“ (italijanski trdnjavi), kakor so nazivali Italijani ta volilni razred. Ko so Slovenci prvič l. 1893. nastopili v tem razredu, so dobili skupno 75 glasov, a sedaj odločujejo pri ožjih volitvah v

VI. volilnem okraju in bodo tudi odločili v prilog socializmom.

Z V četrtek zvečer so se kamoristi in mazzinijanci zopet pripravljali, da napadejo Slovence. Ko so Slovenci za to zvedeli, se jih je precej nabralo pred „Narodnim domom“. Redarji so zaprli vse dohode do „Narodnega doma“. Pred kavarno Chiozza pa so se zbirali kamoristi. Ker jih le dolgo ni bilo, so Slovenci telefonirali v kavarno Chiozza: „Pridite hitro, sicer gremo spat!“ Vendar kamoristov ni bilo.

Z Mazzinijanski arzenal v Trstu. Ker so v sredo mazzinijanci streljali iz svojega lokala in je bil nek starejši gospod ranjen, je policija vdrla v hišo in zasedla prostore, kjer je bilo 38 mazzinijancev. Policija je zaplenila več revolverjev, flobertovk, nožev in poln zaboj kamenja.

Po svetu.

Z Drugi proces proti knezu Eulenburgu radi krive prisega in zapeljivanja h krivi prisegi je določen na 15. julija.

Liguorijeva moralka pred sodiščem radi — nemoralnosti. Ker je Grassmann v svoji znani brošuri, v kateri kaže na notranjo vrednost Liguorijeve moralke, citiral iz nje samo nekatera mesta, so mu klerikali očitali, da zvane ti citati vsled tega tako odurno, ker so iztrgani iz zveze. Tudi na Slovenskem dobroznani župnik Ferk je nato prestavil cele dotične traktate na nemško in je izdal v posebni brošuri. Monakovsko drž. pravdnistvo je brošuro zaplenilo, dočim je bil izdajatelj pred sodiščem oproščen. Pred kratkim pa je založnik Zirger v Lipskem brošuro zopet založil. Tudi njega je tožilo državno pravdnistvo radi razširjanja nesramnih spisov. Deželno sodišče ga je 14. januarja oprostilo, če ravno je knjiga v stanu žaliti čuvstva sramežljivosti in nramnosti, ker je v uvodu jasno označen namen brošure. Državni pravdnik je vložil priliz, a tudi državno sodišče je 8. junija Zirgerja oprostilo.

O Pobegnil je podtajnik lvovske trgovske zbornice, Noel, zapustivši nad 120.000 kron dolgov. Bil je strasten kvartopirec.

O Knez Eulenburg je vložil pritožbo proti zvišanju kavcije. Pritožba je bila zavrnjena.

O Peklenški naklep. Pekovski mojster v Bielu pri Curihi je živel ločen od žene, ki je vodila obrt naprej. Neka večera se je priplazil neopažen v hišo in dal cijankali v vino, ki je bilo pripravljeno za pomočnike, v mleko za gospe in otroke in v mleko, ki je bilo pripravljeno za pecivo. Ko je pomočnik zvečer od vina pil, je še zaklical gospej, da se je z vinom nekaj zgodilo, potem se pa mrtev zgrudil. Po preiskavi se je stvar dognala in je zločinec že tudi vsn priznal.

O Ljubezniv soprog. V Szatmarnu (na Ogrskem) so zaprli nekega posestnika, ker je na sumu, da je umoril svojo ženo, da bi se polastil njenega premoženja in dobil zavarovalnino sto tisoč kron. 15 krat mu je žena že ušla, a se vedno zopet vrnila. 12. t. m. je zbolela na trebuhu. Zdravnik ji je predpisal ricinovo olje. A mož ji je baje dal koncentrirano karbolno kislino.

V Poškodbe prometnih podjetij na Francoskem so po ponesrečenem štrajku poštinskih uslužbencev na dnevnem redu. V torek so našli bl. Colomba pri Parizu prerezanih 13 brzojavnih žic, pri Leusu 7 brzojavnih in 3 telefonične. Ukrenilo se bo de izredno ostro straženje železničnih prog in cest.

d Ogromna gostilna. Največjo gostilno na svetu ima londonski krčmar Jože Lyons, ki daje 10 tisoč osebam, kuharjem, pekarnikarjem itd. posla. V svojih skladiščih ima na tisoče skodelic, 30 tisoč krožnikov in 50 tisoč steklenic vsake vrste, cele gore namiznega orodja, prticev itd. Osem peči, pri katerih dela več stotin avstrijskih pekov, peče danzadnevno kruh in

drugo pecivo. Na teden porabijo 30 ton surovega masla. Lyons da cele črede poklati in celi vlaki vozijo sadja in zelenjavo v njegova skladišča. Ze velik obed v Aberdeenu (3500 kuvertov) je porabil 90 želv, 229 ovčjih krač, 800 rib, 1200 jerebic, 500 kopunov, 350 melon in 6.500 funtov grozdja. Ta gostilničar zasluži ponosno ime, ki si ga nadevije: kralj gostilničarjev!

Narodni gospodar.

v Kaj je treba storiti s trtami, ki jih je toča pobila? Če toča pobije, je predvsem treba takoj z galico poskropiti, na to pa kakih 8 do 10 dni počakati, da se po njej napravljena škoda v polni meri pokaže. Potem je treba trte dobro pregledati in na naslednji način z ostrim nožem obrezati: 1. Vse močno ranjene ali zelo razkosarjeneliste je porezati. 2. Na šparonih ali napencih je pustiti samo one mladike, ki imajo še kaj ohranjenega grozdja na sebi, druge pa odrezati. Mladike z grozjem se skrajšajo za toliko, koliko je nujno treba. Najbolje je, če ostanejo nad zadnjim grozdom še trije do štirje listi. Izrasli zalistniki se priščipujejo za prvim ali drugim listom. 3. One mladike, ki stoje na reznici (palcu ali ščepe) ter imajo dati les za napravo reznic ali šparonov v prihodnjem letu, je treba posebno skrbno obrezati in ohraniti, ker je drugače tudi trgateg prihodnjega leta izgubljena. Če so takim mladikam samo vršički odbiti, odrežemo le najbolj poškodovani del ter gledamo, da ostane na koncu kak zalistnik, ki takoj naprej raste in nadomestuje trti odbiti vršiček. Ostale zalistnike priščipujemo za drugim listom, ker morajo ti listi namesto odbitih glavnih listov trtni les rediti. Če so pa te mladike tako pobite, da je le njih spodnji del ohranjen, jih moramo tako obrezati, kakor po navadi pri spomladnem obrezovanju, to je na palce (ali ščepe) dveh do treh zdravih očes. Ta očesa poženejo in dajo tak les, kakor n. pr. letos na zeleno cepljene trte. Vse druge, trti ne potrebne mladike odrežemo, da gre živeti le v one, ki jih rabimo za prihodnje leto. Če pa toča še toliko mladik na trti ne pusti, da bi iz njih napravili reznice ali palčke, moramo ohraniti in rediti dve do tri mladike, ki po navadi poženejo iz starega lesa. 4. Pri vsem tem delu pa moramo za to skrbeti, da tiste mladike, ki so na trti ostale, ohranimo zdrave ter da njih les dobro dozori. Treba je torej vezati, kmalu in večkrat proti peronospori (z galico) škropiti in meseca septembra vsako mladiko za tretjino skrajšati.

Veleizdajski proces v Zagrebu.

77. dan razprave.

3. priča Jakob Drača, poljski delavec v Okučanih, kaznovan radi poškodovanja tuje lastnine. Se zapriseže v kljub protestu zagovornika dr. Belobrk, ker goji priča neodoljivo mržnjo proti obtoženca Vukdragoviću. Priča izpove, da je vladal v Okučanih mir, dokler ni prišel pred 13 leti učitelj Vukdragović, ki je začel širiti srbstvo. Slišal je, da je ljudstvo klicalo „Živila Srbija“ in „Živio srbski narod“. Vukdragović mu je baje rekel, naj skupno z njim deluje, da uničijo šokaškega gada. Sestanke je skliceval Vukdragović, ali njega ni nikoli povabil, ker je bil v njegovih očeh „srbska izdajica“. Kot širitelje srbstva in pomagače Vukdragovića navaja nekega Dragosavljevića in Dmitrija Vukdragovića, obtoženčevega brata. Končno pravi, da mu je Vukdragović rekel, da oni delajo na to, da oslabijo Dunaj in da bodo potem, s Srbijo za hrbtom lahko obračunali z Madžari.

3. priča Josip Seiter. Pripoveduje, da je leta 1889 prišel v Okučane in da so mu ondotni odnošaji dobro znani. Pred nekaj leti so se pravoslavni začeli nazivati Srbe. Klica „Živila Srbija“ ni slišal, temveč samo „Živila Srbadija“. Med ljudstvom se govorilo o kralju Petru, no kaj se govori, mu ni znano. Pravoslavni nazivajo Okučane „Mali Beograd“. Na svojih sestankih v šoli so pravoslavni peli in se zabavljali, včasih tudi plesali.

4. priča Anton Šagovac, kolar v Kosovcu pri Okučanih. Že 14 let biva

v Kosovcu. Do leta 1901 je bil mir med pravoslavni in katoliki. Slišal je baje po gostilnah nazdravljati kralju Petru pa na to ni pazil in ne more točno izpovedati. Dmitrij Vukdragović je nosil kolajno s sliko kralja Petra.

5. priča Josip Aleksić, mlinar v selu Cage, občina Okučani. Znano mu je, da so imeli pravoslavni tajne sestanke, na katere so prihajali učitelji in popi. O čem so se posvetovali, ne zna. Slišal je, da so se med ljudstvom prepevale srbske pesni in klicalo „Živila Srbadija“. Srbske zastave so bile tudi prej, ali ne v toliki meri kot sedaj.

6. priča Anton Tifka, agent v Bodegaju. Navaja vse one „pojave“, o katerih so govorili prejšnji obtoženci. Nadaljevanje razprave je danes.

Iz sodne dvorane.

Maribor, 18. junija.

Ponarejevalci denarja. Pred mariborskim porotnim sodiščem se je vršila predvčeršnjim in včeraj obravnava radi ponarejanja denarja. Obtoženi so Fr. in Gašpar Potočnik, krojača v Rošnji pri Ptuj in njun pobešli brat Jurij Potočnik, da so koncem leta 1908. in v začetku leta 1909 ponarejali bankovce za 50 K, dalje Jernej Pauko iz Gorice, da je te bankovce razpečaval in njegova žena Neža, ki ga je k temu nagovarjala, mizar Jožef Kolenc in njegova žena Terezija pri Sv. Martinu, okr. Gornji grad, da sta bratom Potočnik dala na razpolago potrebna sredstva, Valentin Mohorko, krčmar v Račjem, njegov zet Jože Zagovec, da so Juriju Potočniku prigovarjali, naj ponareja bankovce. Obtožnica nadalje navaja, da so bratje Potočnik iz zloglasne rodbine ponarejevalcev denarja, kajti že njih oče in brat sta bila obsojena zaradi ponarejanja denarja, prvi na 7 let, drugi na 12 let težke ječe. Jernej Pauko so 21. januarja v Središču zaprli, ker je izdal dva ponarejena bankovca. Na podlagi njegovih izpovedb so potem aretirali celo čedno družbo, katere glava je bil Jurij Potočnik. Izdalo se je vsega skupaj 8 ponarejenih bankovcev. Posvetovanja so se vršila v gostilni Mohorko v Račjem. Porotnikom se je stavilo vsega skupaj 9 glavnih in 19 dodatnih ozir. eventualnih vprašanj. Porotniki so potrdili vprašanje o krivdi Fr. Potočnika, da je razpečaval ponarejen denar, ravnotako vprašanje, ali je Kolenc kriv, da je dal na razpolago sredstva za ponarejanje bankovcev in zankali vsa druga. Po tem pravoreku obsodi sodni dvor Fr. Potočnika in Jož. Kolenc vsakega na 3 leta težke ječe, s postom vsakega četrta leta in oprostijo vse druge obtožence.

IX. izkaz za „Šentiljski dom.“

Od 20. maja — 14. junija 1909.

Friderik Horvat, St. Lovrenc n. M. izgubl. stavo ob volitvah 5 K. O. Škamlec, kaplan Ljutomer 11 K, ki so jih nabrali udeleženci ob priliki blagoslov. krasne kapelice v Babincih. „Naša Straža.“ Ljubljana 2600 K. Kat. izobraž. društvo v Biljah pri Gorici 10 K. Slov. pos. na Koroškem 50 K. I. Traven ravnatelj Z. Z. Ljubljana 10 K. Rudolf Špan, Goropole — Planina nabral K 5. Rodoljubna Slovenka 25 h

Neimenovani duhovnik, Maribor K 20. Profesor Fon, Celje K 5. Fr. Cerjak, kapl. Šmarje K 3. Alojzij Kokelj, župnik, Vurberg nabral na pastoralni konferenci — Ptuj 22.22 K. Veselica Ljutomer 6. junija 60 K. Mesto C. — M. družbi darovali za dom obmejnih Slovencev: Mina Ivančič 5 K, Og. Skamlec K 2, Erna Razlag K 1, Drg. Novak K 1. B. Erhartič, Vel. Nedelja nabral K 2.58. F. Kolman Slivnica p. M. kot odgovor Stajercu K 2. Jos. Bambiš kaplan Poljane n. Skofjo Loko K 5. Neimenovan vrli rodoljub v mariborski okolici K 10. Fiala Marija trgovka St. Ilj K 2. Janko Ilc, kaplan Sv. Pavel p. Preboldu nabral K 12. Anton in Lomšek učitelj Kal — Avče Goriško 2 K. Posojilnica v St. Ilju del čistega dobička K 86.36 Skupaj v tem izkazu K 2932.41. Vsega skupaj K 5627.95.

Kdo še dvomi o slovenski požrtvovalnosti? Bratje in sestre Slovenke! Mi obmejni Slovenci vidimo, da nas ljubite in da nas hočete rešiti oziroma obvarovati pred nemškim navalom. Hvala Vam vsem tisočera! Posebno hvalo pa še izrekamo „Naši Straži“, vsem denarnim zavodom in društvom! Prosimo nadaljne pomoči! Skoraj se bo dvigal v St. Ilju „dom“. Torej rojaki, bratje, pomagajte nam! Živeli! Sprejmite vsi krepak šentiljski pozdrav!

St. Ilj v Slov. Goricah, dne 14. junija 1909.

Za stavb. odbor:

Franjo Thaler, m. p.
t. č. predsednik

Franjo Žebot
t. č. blagajnik

Loterijske številke.

Trst, 19. junija 1909: 5, 51, 78, 20, 33,
Linc, „ „ „ 84, 37, 49, 8, 7.

Za letoviščarje

se odda 1 meblovana soba. — Naslov

Meglič, Vransko.

63 3-1

Pohištvo

nekoliko rabljeno, se kupi. — Ponudbe pod „M. V. 55“ na upravo tega lista. 64 2-1

Natakarica na račun

se takoj sprejme v dobrodoči gostilni gosp. Franca Seršen v Ljutomeru. — Reflektira se samo na popolnoma izvežbane, zanesljive osebe z dobrimi spricvali, ki zamorejo položiti primerno kavcijo. — Ponudbe s spricvali in sliko na gornji naslov. 299 2-2

Ignac Božič narodni krojač v Mariboru

v dr. Rosinovi hiši, Tegethoffova c. št. 16

se priporoča slavnemu občinstvu v izdelovanje vsakovrstne obleke za gospode. — Velika zaloga blaga na razpolago. 39 51-20

Cene nizke. — Postrežba točna.

Prva južnoštaj. vinarska zadruga v Celju

ima v zalogi izvrstna
spodnještajerska vina
vseh vrst po zmernih
cenah. — Vzorci so na
razpolago.

Klet se nahaja

v Sokolskem domu v Gaberju pri Celju.